

Gender in internationale statistieken

Update 2009

De RoSa-factsheets maken u wegwijs in het gelijke kansenlandschap in Vlaanderen. Telkens wordt er op een bepaald terrein nagegaan wat de situatie is. Zowel bredere thema's als meer specifieke krijgen aandacht, naargelang de relevantie en/of beschikbaarheid van informatie en het voorhanden zijn van cijfermateriaal. Bedoeling is niet zozeer volledigheid te bieden maar wel op een overzichtelijke en toegankelijke manier de positie van de vrouw in Vlaanderen te schetsen. RoSa is sinds 1978 in Vlaanderen hét adres voor informatie en documentatie over gelijke kansen, emancipatie en vrouwenstudies in binnen- en buitenland.

In deze factsheet worden verschillende bronnen aangereikt en besproken om gendergelijkheid te analyseren en te meten.

Het realiseren van gendergelijkheid is een belangrijk doel en is daarom ook opgenomen in de Millenniumdoelstellingen van de Verenigde Naties.

Om te weten hoe het gesteld is met de genderverhoudingen wereldwijd is het nuttig om landen of regio's in dit opzicht met elkaar te vergelijken en de evolutie van de gendergelijkheid na te gaan door de jaren heen. Een aantal organisaties stellen daarom genderindexen op. Daarin worden landen gerangschikt op basis van een aantal kenmerken die te maken hebben met gendergelijkheid.

Daarnaast (en soms overlappend) bestaan er gespecialiseerde databanken met statistieken die het mogelijk maken om genderverschillen te meten.

Ontdek in deze factsheet de belangrijkste indexen en databanken en wie verantwoordelijk is voor de gegevens. Verder leer je met welke motieven de initiatiefnemers aan de slag zijn gegaan, welke bronnen ze hebben gebruikt en welke gegevens voor jou als gebruiker beschikbaar zijn. In het eerste deel worden een aantal genderindexen besproken. Daarna volgt een overzicht van internationale genderstatistieken die online raadpleegbaar zijn.

Nr. 62 • feb. 2010

GENDERINDEXEN

Genderindexen van het UNDP Human Development Report

HET UNITED NATIONS DEVELOPMENT PROGRAMME (UNDP): HET HUMAN DEVELOPMENT REPORT

Wat en wie?

Het Human Development Report is een onafhankelijk rapport. Het wordt in opdracht van de Verenigde Naties opgesteld door een uitgelezen team van toonaangevende wetenschappers, mensen met ervaring op het gebied van ontwikkeling en leden van het Human Development Report Office van het UNDP (het ontwikkelingsprogramma van de Verenigde Naties).

Waarom?

Het rapport werd in 1990 gelanceerd met als doel het humane aspect weer centraal te stellen in het ontwikkelingsproces. Het economische aspect (voortgang meten op basis van de evolutie in het inkomen per hoofd) kreeg immers teveel de overhand wat leidde tot een beperkte kijk op het ontwikkelingsproces.

Sinds het eerste rapport heeft de VN verschillende indexen ontwikkeld die een indicatie geven van het ontwikkelingsniveau van een bepaald land. Deze indexen geven de mogelijkheid verschillende landen met elkaar te vergelijken. Een belangrijke algemene index is de Human Development Index (HDI). Vanuit een genderbenadering zijn de Gender-related Development Index (GDI) en de Gender Empowerment Measure (GEM) van belang, allebei gebaseerd op de HDI.

Bronnen?

De data zijn meestal afkomstig van gespecialiseerde afdelingen binnen de VN: de World Health Organization (WHO), de United Nations Education Scientific and Cultural Organization (UNESCO), het Institute for Statistics and labor market statistics en de International Labor Organization (ILO).

Waar?

Online via <http://hdr.undp.org/en/reports/global/hdr2009/>

HUMAN DEVELOPMENT INDEX (HDI)

Wat?

De HDI geeft een overzicht van de algemene ontwikkeling van een land. In de berekening van deze index worden volgende indicatoren gebruikt. Leiden de inwoners van dat land een lang en gezond leven? Dat wordt gemeten via de gemiddelde levensverwachting. Ten tweede wordt gekeken naar het onderwijsniveau. Het gaat dan over de graad van alfabetisme en het aantal inschrijvingen in het lager, middelbaar en hoger onderwijs. Tot slot houdt deze index rekening met de gemiddelde levensstandaard. Die wordt berekend aan de hand van de koopkracht van mannen en vrouwen, het BNP (bruto nationaal product) en het gemiddelde inkomen. Een HDI-cijfer ligt altijd tussen 0 en 1, waarbij 0 een "volledig" gebrek aan ontwikkeling betekent en 1 een "volledige" ontwikkeling volgens de indicatoren.

Deze index geeft evenwel niets weer over indicatoren zoals ongelijkheid noch over moeilijk te meten indicatoren zoals mensenrechten en politieke vrijheden.

Waarom?

De Human Development Index is door de Verenigde Naties ontwikkeld opdat beleidsmakers, media en NGO's niet enkel op economische thema's en statistieken blijven focus-

sen maar ook op menselijke en sociale “outcomes”. De HDI moet duidelijk benadrukken dat mensen en hun mogelijkheden/vaardigheden het ultieme criterium moeten zijn om het ontwikkelingsniveau van een land te bepalen. Daarnaast is het ook de bedoeling dat beleidskeuzes op nationaal niveau in vraag worden gesteld. Hoe kan het bijvoorbeeld dat twee landen met hetzelfde inkomen per persoon zo ver uit elkaar kunnen staan in de index. Het is de bedoeling om het debat over overheidsbeleid in functie van gezondheid en onderwijs te stimuleren. Tot slot wil men met de HDI verschillen binnen landen, tussen provincies en staten opsporen en onder de aandacht brengen. Door deze interne verschillen te benadrukken, wordt het debat in die landen enorm gestimuleerd.

Meest recente beschikbare gegevens?

Positie België in 2007: 17de op 182 onderzochte landen
(Human Development Report 2009)

Ranking	HDI-Coëfficiënt	Gemiddelde levensverwachting (in jaren)	Scholingsgraad (%)	Gemiddeld BNP per hoofd in US\$
1. Noorwegen	0,971	80,5	98,6	53 433
...				
17. België	0,953	79,5	94,3	34 935
...				
182. Niger	0,340	50,8	28,7 (geletterdheid) 27,2 (scholingsgraad)	627

Evolutie van de positie van België van 1998 tot 2007

Jaar	HDI-rang en coëfficiënt	Gemiddelde levensverwachting (in jaren)	Algemene scholingsgraad (%)	Gemiddeld BNP per hoofd in US\$
1998	7de plaats: 0,925	77,3	106	23 223
2002	6de plaats: 0,942	78,7	111	27 570
2004	13de plaats: 0,945	79,1	94,7	32 119
2007	17de plaats: 0,953	79,5	94,3	34 935

België is sterk gezakt in de rangorde van de Human Development Index. Toch is de HDI-coëfficiënt gestegen, wat betekent dat België er nog steeds op vooruitgaat wat algemene ontwikkeling betreft, maar dat er meer landen zijn die nu beter scoren (en een sterkere vooruitgang hebben geboekt). Het gemiddelde Belgische BNP per hoofd is flink gestegen, terwijl de algemene scholingsgraad gedaald is. Tot 2004 was er sprake van een algemene scholingsgraad van meer dan 100%, wat te wijten is aan leerlingen die op jongere of oudere leeftijd dan gewoonlijk school lopen (bv. zittenblijvers). Tegenwoordig is de algemene scholingsgraad lager dan 100%. Dit betekent een tekort aan scholingsmogelijkheden of dat er net maatregelen nodig zijn om het aantal inschrijvingen op te krikken.

Meer weten? Ga dan naar:

<http://hdr.undp.org>

http://hdr.undp.org/en/media/HDR_2009_EN_Complete.pdf (vanaf p. 171 voor de recentste gegevens)

<http://hdr.undp.org/en/media/HDR06-complete.pdf>

http://hdr.undp.org/en/media/hdr04_complete.pdf

http://hdr.undp.org/en/media/HDR_2000_EN.pdf

Vanuit de genderinvalshoek zijn de met de HDI verbonden Gender-related Development Index (GDI) en de Gender Empowerment Measure (GEM) van belang. Deze twee indexen houden specifiek rekening met bepaalde aspecten van genderongelijkheid, naast het algemene ontwikkelingsniveau in een bepaald land.

GENDER-RELATED DEVELOPMENT INDEX (GDI)

Wat?

De GDI is een samengestelde index die de gemiddelde score meet in de drie basisdimensies van de Human Development Index (HDI). Deze dimensies zijn: levensverwachting, kennis en levensstandaard. De score is zo aangepast dat ongelijkheden tussen vrouwen en mannen worden weergegeven.

De GDI geeft dus het ontwikkelingsniveau van verschillende landen mee, rekening houdend met de ongelijkheid tussen vrouwen en mannen. Een vergelijking tussen de positie van een land in de HDI en de GDI kan op het bestaan van een ongelijkheid tussen vrouwen en mannen wijzen. Hoe groter de genderongelijkheid is in de basisontwikkeling van een land, hoe lager de GDI is ten opzichte van de HDI van dat land. Dit wordt weergegeven door de coëfficiënt. Een GDI-cijfer ligt altijd tussen 0 en 1, waarbij 0 staat voor volledige man-vrouw ongelijkheid en 1 voor volledige gendergelijkheid in het ontwikkelingsniveau. Hoe groter het cijfer in de (HDI-GDI) kolom, hoe groter de gendergelijkheid in ontwikkeling is in vergelijking met de ontwikkeling zelf.

Positie van België in 2007 (Human Development Report 2009): 11de op 155 onderzochte landen

Plaats	GDI-Coëfficiënt	Gemiddelde levensverwachting (in jaren)		Geletterdheid (%)		Algemene scholingsgraad (%)		Jaarlijks inkomen in USD (BNP per hoofd)		HDI - GDI
		Vr	Mn	Vr	Mn	Vr	Mn	Vr	Mn	
1. Australië (2 ^{de} plaats op de HDI)	0,966	83,7	79,1			115,7	112,8	28 759	41 153	1
...										
11. België (17 ^{de} plaats op HDI)	0,948	82,4	76,5			95,9	92,8	27 333	42 866	6
....										
155. Niger (182 ^{ste} plaats op HDI)	0,308	51,7	50,0	15,1,	7%	38%	52%	507	1114	0

4

Evolutie van de GDI-positie van België van 1998 tot 2007

Jaar	GDI-rang en coëfficiënt	Gemiddelde levensverwachting (in jaren)		Algemene scholingsgraad (%)		Jaarlijks inkomen in USD (BNP per hoofd)	
		Vr	Mn	Vr	Mn	Vr	Mn
1998	7de plaats: 0,921	80,7	74,0	107	104	15 951	30 801
2002	7de plaats: 0,938	81,8	75,6	115	107	18 528	37 180
2004	12de plaats: 0,943	82,1	75,9	96	93	24 123	38 338
2007	11 ^{de} plaats: 0,948	82,4	76,5	96	93	27 333	42 866

België is gezakt in de rangorde van de Gender-related Development Index. Toch is de GDI-coëfficiënt zelf gestegen, wat betekent dat België er nog steeds op vooruitgaat wat gendergelijkheid in ontwikkeling betreft maar dat er meer landen zijn die nu beter scores (en een sterkere vooruitgang hebben geboekt).

Meer weten?

<http://hdr.undp.org>

http://hdr.undp.org/en/media/HDR_2009_EN_Complete.pdf (vanaf p 181 voor de recentste gegevens)

<http://hdr.undp.org/en/media/HDR06-complete.pdf>

http://hdr.undp.org/en/media/hdr04_complete.pdf

http://hdr.undp.org/en/media/HDR_2000_EN.pdf

GENDER EMPOWERMENT MEASURE (GEM)

Wat?

De GEM-index is ook een samengestelde index om genderongelijkheid te meten. Volgende factoren worden in overweging genomen:

- o Economische participatie
- o Politieke participatie
- o Macht over economische grondstoffen

De Gender Empowerment Measure werd opgesteld om aan te tonen dat gender empowerment niet enkel afhankelijk is van het inkomen. Daarom is het zinvol om de relatieve rangorde van de GEM index te vergelijken met het relatieve niveau van het nationale inkomen per hoofd.

Gebruikte indicatoren?

- o % vrouwen in het parlement
- o % vrouwelijke beleidsmakers, hooggeplaatste ambtenaren en managers¹
- o % vrouwen onder professionele en technische werkers²
- o De verhouding vrouw/man in het geschatte inkomen

Positie België in 2009: 6de plaats van de 109 onderzochte landen

Plaats	GEM-Coëfficiënt	% vrouwen in parlement	% vrouwen beleid	% vrouwen professionele en technische werkers	Verhouding inkomen vrouw/man
1. Zweden (7 ^{de} op de HDI)	0,909	47	32	51	0,67
...					
6. België (17 ^{de} op de HDI)	0,874	36	32	49	0,64
...					
109. Yemen (140 ^{ste} op de HDI)	0,135	1	4	15	0,25

5

Evolutie van de GEM-positie van België van 1998 tot 2007

Jaar	GEM-rang en coëfficiënt	% vrouwen in parlement	% vrouwen beleid	% vrouwen professionele en technische werkers	Verhouding inkomen vrouw/man
2002	7 ^{de} plaats: 0,808	33,9	30	48	0,50
2004	5 ^{de} plaats: 0,855	35,7	30	48	0,63
2007	6 ^{de} plaats: 0,874	36	32	49	0,64

In de rangorde van de Gender Empowerment Measure klimt België even omhoog en daalt daarna weer. Toch is de GEM-coëfficiënt zelf gestegen, wat betekent dat België het wel steeds beter doet op vlak van gender empowerment. Vooral op het vlak van inkomen is er veel verbeterd (ook al is er nog veel werk aan de winkel): tegenwoordig verdient een Belgische vrouw gemiddeld 64% van wat een Belgische man verdient, terwijl dat vijf jaar daarvoor nog maar de helft was.

Meer weten?

<http://hdr.undp.org>

http://hdr.undp.org/en/media/HDR_2009_EN_Complete.pdf (vanaf p 181 voor de recentste gegevens)

<http://hdr.undp.org/en/media/HDR06-complete.pdf>

http://hdr.undp.org/en/media/hdr04_complete.pdf

Niettegenstaande er een verband is tussen de HDI en de GDI, bestaat er geen relatie tussen economische factoren, de HDI, de GDI en de GEM. Dit betekent dat economische en sociale ontwikkeling niet noodzakelijk voldoende voorwaarden zijn voor de empowerment van vrouwen.

De gender gap index van het wereld economisch forum

Wat en wie?

Het World Economic Forum is een onafhankelijke, internationale organisatie die een jaarlijkse bijeenkomst organiseert voor de CEO's van de machtigste bedrijven ter wereld en politici. Het Forum heeft een grote invloed op de wereldwijde besluitvorming en ligt regelmatig onder vuur van andersglobalisten die de organisatie beschuldigen van elitair kapitalisme.

De Gender Gap Index wordt geanalyseerd in het Global Gender Gap Report. Het rapport meet hoe groot de genderkloof is in 115 landen. De index geeft een indicatie of vrouwen en mannen in dat land op gelijke voet worden behandeld, of ze juridisch gelijk worden behandeld en of ze gelijke kansen krijgen. De index spreekt zich evenwel niet uit over de levenskwaliteit of de levensstandaard in dat land. De Gender Gap index rangschikt landen dus op basis van hoe dicht ze bij gendergelijkheid zijn.

Gebruikte indicatoren?

- Economische participatie en kansen (mogelijkheden)
- De verhouding vrouw/man in de beroepsbevolking
- Gelijk loon voor gelijk werk
- De verhouding vrouw/man in het geschatte inkomen
- De verhouding vrouw/man in het aantal beleidsmakers, hooggeplaatste ambtenaren en managers
- De verhouding vrouw/man in het aantal professionele en "technical workers"
- Verworvenheden in het onderwijs
- De verhouding vrouw/man in geletterdheid
- De verhouding vrouw/man in netto inschrijvingsgraad in het primair/secundair/tertiair onderwijs
- Gezondheid en overlevingsmogelijkheden
- De verhouding vrouw/man in levensverwachting
- De verhouding vrouw/man bij de geboorte
- Politieke empowerment
- De verhouding vrouw/man in aantal parlementsleden
- De verhouding vrouw/man op ministerieel niveau
- De verhouding vrouw/man in aantal jaren dat er een vrouwelijk staatshoofd was

Positie België in 2009: 33ste op 128 onderzochte landen

De tabel geeft de score per land, de ranking per onderzochte parameter en de score per parameter. Hoe dicht de score bij 1 ligt, hoe meer gendergelijkheid er voor die parameter is in het onderzochte land.

Ranking	Score	Ranking Economische participatie		Ranking onderwijs verworvenheden		Ranking gezondheid en overlevings-kansen		Ranking politieke empowerment	
1. IJsland	0,828	16	0,750	1	1,000	101	0,9697	1	0,591
...									
33. België	0,717	65	0,653	71	0,991	55	0,979	29	0,243
...									
128. Yemen	0,461	134	0,233	133	0,615	1	0,980	133	0,016

Verderop in het rapport staat te lezen dat België 13 plaatsen is gezakt in de ranking sinds 2006, toen nog op de 20ste plaats. Toch is de Gender Gap score zelf gestegen, wat betekent dat België het wel steeds beter doet op vlak van gendergelijkheid, maar dat steeds meer landen nog betere scores behalen.

Voornaamste bronnen die gebruikt worden om de Gender Gap Index op te stellen:

- ILO: LABORSTA (<http://laborsta.ilo.org/>)
- Human Development Report van de Verenigde Naties (<http://hdr.undp.org/>)
- World Health Statistics van de WHO (<http://www.who.int/healthinfo/statistics/en/>)
- UNESCO Institute for Statistics (<http://www.uis.unesco.org>)
- Eigen berekeningen

Meer weten? Ga dan naar:

<http://www.weforum.org/pdf/gendergap/report2009.pdf>

De gender equity index van social watch

Wat en wie?

Social Watch is een internationale NGO. Het is een netwerk dat bestaat uit allerhande nationale burgerbewegingen die het naleven van internationale verdragen over het uitroeien van armoede en over (gender) gelijkheid opvolgen. Via Social Watch rapporteren deze bewegingen over de vooruitgang in hun land met betrekking tot deze doelen. De Gender Equity Index werd ontwikkeld om landen te rangschikken volgens gendergelijkheid, op basis van drie sociale indicatoren: onderwijs, economische activiteit en empowerment. Hoe hoger het indexcijfer, dat wordt uitgedrukt als een percentage, hoe meer gendergelijkheid.

Net zoals de Gender Gap Index meet de GEI de genderkloof in een land en niet de welvaart. Zo kunnen twee landen met een gelijke GEI-score in principe sterk verschillen in welvaart en levenskwaliteit: een land waar jongens en meisjes een volledig gelijke toegang hebben tot de universiteit scoort 100% voor deze indicator, terwijl een land waar zowel jongens als meisjes even weinig kans hebben om hun lagere school te voltooien ook een cijfer van 100% haalt.

Gebruikte indicatoren?

- Onderwijs
 - Verschil in geletterdheid (m/v)
 - Verschil in inschrijvingsgraad primair onderwijs
 - Verschil in inschrijvingsgraad secundair onderwijs
 - Verschil in inschrijvingsgraad tertiair onderwijs
- Economische activiteit
 - Het aandeel loontrekkende vrouwen in verhouding tot het aandeel loontrekkende mannen.
 - De geschatte verhouding van het loon m/v
- Empowerment (hier opgevat als de vertegenwoordiging van vrouwen op beslissingsmakende niveaus in de politieke en economische wereld)
 - Vrouwelijke professionele en technische werkers
 - Vrouwelijke beleidsmakers, senior officials en managers
 - Vrouwelijke ministers
 - Vrouwelijke parlementsleden

De GEI wordt berekend als het gemiddelde van de scores van een land op deze drie deeldimensies.

Positie België in GEI 2008 (meest recente GEI-meting): 30 op 149 onderzochte landen

Ranking/ index	Inschrijvingsgraad onderwijs			Verhouding Vrouwelijke tewerkstelling t.o.v. mannelijke	Verhouding loon	Vrouwelijke professionelen (%van totaal)	Vrouwelijke beleidsma- kers	Vrouwelijke ministers	Vrouwelijke parlements- leden
	1°	2°	3°						
1. Zweden /89	99,7	100,2	154,6	87	80,5	52,4	30	52,4	47,3
...									
30. België /73	100,4	100,8	123,1	73	55,5	49	32	21,4	34,7
...									
147. Ye- men /29	72,2	45,5	37,1	39	29,8	15	4	2,9	0,3

Voornaamste bronnen die gebruikt worden om de GEI op te stellen?

- Het Human Development Report (<http://hdr.undp.org/>)
- De databanken van VN organisaties (UNStats, Unesco)
- Parline database van de IPU (interparlementaire unie ; <http://www.ipu.org>)
- UNstats, UNESCO

Meer weten? Ga dan naar:

<http://www.socialwatch.org/node/9267>

De social institutions & gender index (SIGI) van de OESO

8

Wat en wie?

De Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) is een samenwerkingsverband tussen 30 landen die een aantal beginselen gemeen hebben: een markteconomie, een pluralistische democratie en de eerbiediging van de rechten van de mens. De OESO ontwierp een nieuwe samengestelde methode om genderdiscriminatie op basis van sociale gewoonten te meten bij 124 landen die niet tot de OESO behoren. In veel van deze minder ontwikkelde landen verhinderen tradities en sociale normen immers de empowerment van vrouwen. De SIGI meet deze 'verborgen' vormen van genderdiscriminatie. Deze sociale gewoonten gaan van gedrag in het huishouden tot sociale normen. Hoe groter de SIGI-score van een land, hoe meer genderongelijkheid er bestaat.

Gebruikte indicatoren?

12 indicatoren worden gebruikt, gebaseerd op diepte-onderzoek van de gendersituatie in landen met gemiddeld lage en midden inkomens, waarvan 102 landen gerangschikt zijn op basis van hun sociale instituties. Voor elke indicator geldt dat de scores gaan van 0 tot 1, waarbij een score van 0 wijst op zeer weinig tot geen ongelijkheid en 1 op een grote genderongelijkheid.

- Gezinscode: instituties die de macht van de vrouw in een huishouden beïnvloeden
 - Huwelijk op jonge leeftijd
 - Polygynie (man heeft meerdere echtgenotes)
 - Rechten en autoriteit van moeders
 - Erfrechten voor vrouwen
- Fysieke integriteit:
 - Legale bescherming van vrouwen tegen geweld
 - Verspreiding van vrouwelijke genitale verminking
 - Voorkeur voor zonen: geeft de economische waardering van vrouwen weer aan de hand van ontbrekende vrouwen. Meet de genderverschillen in sterfte als

- o gevolg van selectieve abortussen of onvoldoende zorg voor meisjesbaby's.
- o Burgerlijke vrijheden:
 - o Bewegingsvrijheid: kunnen vrouwen vrij en zonder mannelijke begeleiding hun huis verlaten, bv. om vrienden te bezoeken?
 - o Vrijheid van kledij: geldt er een dresscode voor vrouwen (sluiers)?
- o Eigendomsrechten van vrouwen:
 - o Toegang tot het bezitten van land
 - o Toegang tot het bezitten van andere zaken dan land
 - o Toegang tot het verkrijgen van een banklening

Uit de tabel komt naar voor dat Soedan van de onderzochte ontwikkelingslanden het land is met de grootste en Paraguay het land met de kleinste genderongelijkheid.

SIGI-Ranking en score	Gezinscode	Fysieke integriteit	Voorkeur voor zonen	Burgerlijke vrijheden	Eigendomsrechten
102/102: Soedan (score 0,678)	106/112 (score 0,680)	111/114 (score 0,823)	101/122 (score 0,500)	122/122 (score 1,000)	122/122 (score 1,000)
79/102 Dem. Rep. Congo (score 0,204)	66/112 (score 0,390)	81/114 (score 0,411)	1/122 (score 0)	1/122 (score 0)	119/122 (score 0,838)
1/102:					
1/102 Paraguay (score 0,002)	19/112 (score 0,069)	3/114 (score 0,088)	1/122 (score 0)	1/122 (score 0)	1/122 (score 0)

Meer weten? Ga dan naar:
<http://genderindex.org/>

GENDERSTATISTIEKEN EN INDICATOREN

UNITED NATIONS STATISTICS DIVISION

Statistische indicatoren over vrouwen en mannen per land

Op UN Stats-website (<http://unstats.un.org>) zijn verschillende statistische gegevens te vinden, opgesplitst naar vrouwen en mannen en per land te raadplegen in volgende thema's:

- Demografisch (bevolking)
 - o Bevolkingsgrootte (zowel totaal als per geslacht + de verhouding man/vrouw)
 - o Bevolkingssamenstelling (percentage van de bevolking onder 15 jaar en percentage zestigplussers, opgesplitst volgens geslacht)
 - o Bevolkingsgroei en verspreiding + verhouding man/vrouw bij internationale migraties
- Vrouwen en mannen in familieverband
 - o Wettelijke minimumleeftijd om te huwen voor vrouwen en mannen
 - o % gehuwden in de leeftijd 15-19 (man/vrouw) + gemiddelde huwelijksleeftijd
 - o Vruchtbaarheid bij adolescenten en bij totale bevolking
 - o Het gebruik van contraceptiemiddelen
- Gezondheid
 - o Levensverwachting bij de geboorte en op 60 jaar (uitgesplitst vrouw/man)
 - o Kinder- en moedersterfte
 - o Mensen met HIV/aids, vrouwen met HIV/aids
- Opleiding
 - o Geletterdheid
 - o Gevolgde opleiding op basis van inschrijving per geslacht en verhouding man/vrouw
 - o Aantal vrouwelijke leerkrachten per onderwijsniveau
- Arbeid
 - o Economische activiteitsgraad (man/vrouw) – aandeel van vrouwen in de totale beroepsbevolking
 - o Percentage deeltijdswerk (man/vrouw) aandeel van vrouwen in totaal van deeltijdswerk
 - o Voordelen mbt moederschap (hoe lang moederschapsverlof, % van loon dat wordt doorbetaald, wie voor betaling verantwoordelijk is)
 - o Economische activiteitsgraad (man/vrouw) + aandeel van vrouwen in de totale beroepsbevolking
 - o Verdeling per statuut (man/vrouw): werknemer, werkgever, zelfstandig, “contributing family workers”
 - o Percentage vrouwen in administratieve en management functies³
 - o Het loon van vrouwen in verhouding tot dat van mannen
- Politieke participatie: het percentage vrouwen in het parlement

Heel handig is dat de verschillende tabellen in een datasheet te downloaden zijn. Een gedetailleerde analyse van de gegevens staat in de “World’s Women reports” die vijfjaarlijks verschijnen (sinds 1990) en onder de verantwoordelijkheid vallen van de statistische afdeling van de UN Department for Economic and Social Affairs.

Meer weten?

<http://unstats.un.org/unsd/demographic/products/indwm/default.htm>

“GENDERSTATS” VAN DE WERELDBANK

Wat en wie?

Genderstats van de Wereldbank is een online databank met genderstatistieken en gender indicatoren.

De databank is ontwikkeld en wordt geregeld bijgewerkt door de Gender & Development groep binnen de Wereldbank. Deze databank biedt een toolbox aan waarmee je analytische zoekopdrachten kunt laten uitvoeren en specifieke landen met elkaar kunt vergelijken.

Waarom?

Het doel van Genderstats is het aanbieden van een “one-stop source” (bron waar alles te vinden is) van statistieken en indicatoren, opgesplitst volgens gender. Gegenderde gegevens zijn voor een aantal thema’s beperkt. Toch werden deze indicatoren ook opgenomen om te benadrukken dat er bij het verzamelen van die gegevens ook aan de uitsplitsing vrouw/man moet worden gedacht.

Beschikbare gegevens?

De gegevens kunnen worden geraadpleegd per land of per regio en per thema en doorheen de tijd waar mogelijk:

- Gender en armoede waarbij evolutie in volgende dimensies aan bod komen
 - o Economische mogelijkheden: toegang tot de arbeidsmarkt, tot productieve grondstoffen, mobiliteitsbeperkingen, tijdsbelasting door de noodzaak van huishoudelijke taken en het beheer van gemeenschappelijke grondstoffen.
 - o Mogelijkheden en Menselijk Kapitaal (human capital): de toegang tot openbare diensten zoals onderwijs en gezondheid
 - o Veiligheid: kwetsbaar voor economische of “omgevings”- (environmental) risico’s en voor burgerlijk en huiselijk geweld.
 - o Empowerment: macht om beslissingen te nemen op het gebied van het huishouden, de gemeenschap en het nationale niveau
- Basis demografische gegevens
- Menselijke ontwikkeling
 - o Onderwijs
 - o Gezondheid en voeding
 - o Dynamiek van de bevolking
- Gegevens met betrekking tot de beroepsbevolking (in welke sector, welk statuut)
- Politieke participatie
- Beleidsmaatregelen

Voornaamste bronnen die gebruikt worden om de Genderstats op te stellen?

De gegevens zijn afkomstig van een verscheidenheid van nationale en internationale bronnen. Denk daarbij aan nationale statistische gegevens, de databanken van de VN en onderzoek uitgevoerd of gefinancierd door de Wereldbank. Handig is dat de gegevens downloadbaar zijn.

Meer weten?

<http://genderstats.worldbank.org>

DE “GENDER, INSTITUTIONS AND DEVELOPMENT DATA BASE (GID-DB)” VAN DE OESO

Wat en wie?

De GID-DB is opgevat als een tool voor onderzoekers en beleidsmakers om knelpunten in de economische ontwikkeling van vrouwen te ontdekken en te analyseren. De databank is ontworpen door de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO). De OESO bestaat uit 30 landen die een aantal beginselen gemeen hebben: een markteconomie, een pluralistische democratie en de eerbiediging van de rechten van de mens.

Waarom?

Met deze databank heeft de OESO een handig instrument ontwikkeld om gendergelijkheid te kwantificeren en te meten. Daarvoor zijn er indicatoren opgebouwd om gendergelijkheid op te sporen en te analyseren. Hierdoor is het mogelijk om de status van vrouwen in verschillende landen te vergelijken. De OESO wil met de GID-DB ook knelpunten op het vlak van gendergelijkheid analyseren.

Er zijn gegevens verzameld voor 162 landen. Deze zijn gerangschikt op basis van 60 indicatoren. Ook deze databank biedt een toolbox aan waarmee je analytische zoekopdrachten kunt laten uitvoeren en specifieke landen met elkaar kunt vergelijken.

Beschikbare gegevens? Onder meer:

● Sociale instituties

- Gezinscode: instituties die de macht van de vrouw in een huishouden beïnvloeden
- Huwelijk op jonge leeftijd
- Polygynie (man heeft meerdere echtgenotes)
- Rechten en autoriteit van moeders
- Erfrechten voor vrouwen
- Fysieke integriteit:
- Legale bescherming van vrouwen tegen geweld
- Verspreiding van vrouwelijke genitale verminking
- Voorkeur voor zonen: geeft de economische waardering van vrouwen weer aan de hand van ontbrekende vrouwen. Meet de genderverschillen in sterfte als gevolg van selectieve abortussen of onvoldoende zorg voor meisjesbaby's.
- Burgerlijke vrijheden:
- Bewegingsvrijheid: kunnen vrouwen vrij en zonder mannelijke begeleiding hun huis verlaten, bv. Om vrienden te bezoeken?
- Vrijheid van kledij: geldt er een dresscode voor vrouwen (sluiers)?
- Eigendomsrechten van vrouwen:
- Toegang tot het bezitten van land
- Toegang tot het bezitten van andere zaken dan land
- Toegang tot het verkrijgen van een banklening

● Sociale instituties en genderindex (sigi)

SIGI-rangnummer en -waarden, en rangnummers en waarden van de SIGI-deelcomponenten (zie vorig hoofdstuk)

● Toegang tot hulpbronnen

- Educatie
- Alfabetisme bij volwassen vrouwen (% van de volwassenen)
- Alfabetisme bij volwassen mannen (% van de volwassenen)
- Alfabetisme bij meisjes (% van de jongeren)
- Alfabetisme bij meisjes (% van de jongens)
- Inschrijving in lager onderwijs (verhouding jongens en meisjes)
- Inschrijving in secundair onderwijs (verhouding jongens en meisjes)
- Inschrijving in hoger onderwijs (verhouding man-vrouw)
- Gezondheid
- Levensverwachting bij vrouwen
- Levensverwachting bij mannen
- Percentage geboortes waarbij opgeleid medisch personeel aanwezig is
- Aantal gevallen van moedersterfte per 100 000 geboortes
- Geboortebeperking:
- Het gebruik van anticonceptie (%)
- Vruchtbaarheidscijfer: Het gemiddeld aantal kinderen dat een vrouw ter wereld zal brengen indien gedurende haar reproductieve periode de waargenomen leeftijdsspecifieke vruchtbaarheidscijfers zouden blijven gelden.

● Politieke empowerment van vrouwen

- % vrouwen in het parlement

● Economische status van vrouwen

- % vrouwelijke kaderleden
- % vrouwelijke wetenschappers en technische vaklui
- Verhouding jaarlijks inkomen bij mannen en vrouwen
- % vrouwelijke 'contributing family workers': persoon die onbetaald werkt voor het bedrijf van iemand die in hetzelfde huishouden leeft.
- % mannelijke contributing family workers

Meer GID-DB variabelen bekijken? Meer weten?

<http://stats.oecd.org/Index.aspx?DatasetCode=GID2>

Samenstelling:

Maarten Rombouts en update Evelien Vanden Broeck (12 januari 2010)

(Voetnoten)

¹ het aandeel van vrouwen in de posities gedefinieerd door de International Standard Classification of Occupations (ISCO-88, onder de verantwoordelijkheid van de ILO uitgebracht). Het gaat hier over wetgevers, hooggeplaatste overheidsbeambten, dorpsoudsten in traditionele samenlevingen, hooggeplaatste beambten van "special-interest" organisaties, managers met institutionele macht (corporate managers), directeurs en hoofd leidinggevenden, productie en uitvoerende departementen in bedrijven en managers in het algemeen.

² het aandeel van vrouwen in de posities gedefinieerd door de International Standard Classification of Occupations (ISCO-88). Het gaat om natuurkundige en wiskundige beroepen, ingenieurswetenschappelijke beroepen (en daarbij aanverwante beroepen), biowetenschappers, beroepen in de gezondheidssector (en daarbij aanverwante beroepen), leerkrachten ...

³ volgens de ISCO-88 klassering